

W najnowszym numerze Pisma Samorządu Terytorialnego WSPÓLNOTA, m.in.:

Łączenie gmin? Wkraczamy na nowe pole konfliktów. Gminy tracą mieszkańców, a koszty utrzymania usług rosną. Rozwiązaniem jest łączenie jednostek, jednak nie ma ono zbyt wielu zwolenników wśród samorządowców. Ale czy jest alternatywa?

Obecny system finansowania nie odpowiada na potrzeby gmin wiejskich. Ustawa o dochodach JST nie daje nam wystarczających szans na rozwój – mówi w dużym wywiadzie Wojciech Płaziuk, wójt dolnośląskiej gminy Udanin. Jego zdaniem potrzebny jest silniejszy mechanizm wyrównawczy, uwzględniający dochody, położenie i sytuację demograficzną gminy.

Wojewodowie kwestionują plany ogólne i miejscowe. Prezentujemy najciekawsze rozstrzygnięcia nadzorcze i wskazówki, jakie z nich płyną.

Dlaczego Unia Miasteczek Polskich nie akceptuje Funduszu Dróg Samorządowych. Publikujemy obszernie stanowisko przygotowane przez Eugeniusza Gołembiewskiego, burmistrza Kowala, wiceprezesa Unii Miasteczek Polskich.

Znieść dwukadencyjność w samorządach. PSL domaga się przyspieszenia prac nad zniesieniem dwukadencyjności wójtów, burmistrzów i prezydentów miast. Jeśli projekt nie uzyska poparcia, ludowcy zaproponują wprowadzenie podobnych ograniczeń dla posłów i senatorów.

Demografia zmienia sposób zarządzania miastami. Finanse samorządów zaczynają się stabilizować, ale największe wyzwania dopiero nadchodzą. Prezydent Katowic Marcin Krupa mówi o rosnących kosztach edukacji i usług publicznych, demografii, bezpieczeństwie oraz walce o młodych mieszkańców.

Przygotowani obywatele, odporniejsze państwo. Wobec rosnącej skali zagrożeń budowanie odporności społecznej staje się jednym z kluczowych filarów bezpieczeństwa państwa. Tradycyjne instrumenty ochrony – infrastruktura, sprzęt czy struktury służb – choć niezbędne, nie wystarczą bez świadomego udziału obywateli – pisze Rafał Cetnarowski, ekspert i trener Safety Project.

Polacy czują się obywatelami swoich gmin, ale działać chcą rzadko. Podkreślają więź ze swoimi miejscowościami i deklarują, że warto angażować się w sprawy publiczne. Znacznie gorzej jest z wiedzą mieszkańców o samorządzie i rzeczywistą aktywnością – wynika z „Barometru Lokalnego Kapitału Obywatelskiego” Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej.

AI pisze do urzędu: 10 zasad analizy pism przez urzędników. Sztuczna inteligencja coraz częściej pomaga mieszkańcom przygotowywać pisma. Problem pojawia się wtedy, gdy za profesjonalnym językiem i rozbudowaną argumentacją kryją się błędne przepisy czy nieistniejące orzeczenia. Jak urzędnik powinien analizować nadchodzącą korespondencję?

Komercyjne wykorzystywanie nieruchomości a podatek lokalny. Samo prowadzenie działalności gospodarczej na nieruchomości należącej do uczelni nie oznacza od razu utraty zwolnienia z podatku od nieruchomości – orzekł Naczelny Sąd Administracyjny.

Kara za opóźnienie nie jest należnością podatkową. Grzywna za nieterminowe wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę jest traktowana jako administracyjna kara pieniężna. W jej przypadku nie

obowiązuje trzyletni termin przedawnienia z ordynacji podatkowej, lecz stosuje się przepisy kodeksu postępowania administracyjnego – uznał NSA w dwóch ważnych wyrokach.

Dochód mieszkańca a dostępność mieszkań komunalnych. Ustalenie przez gminę minimalnego progu dochodowego jako warunku ubiegania się o najem lokalu z mieszkaniowego zasobu wykracza poza ustawowe upoważnienie rady gminy – uznał wojewoda warmińsko-mazurski.

Czy prawo dopuszcza dopłaty do ścieków dowożonych do oczyszczalni? Gospodarka ściekowa generuje problemy praktyczne i prawne. Wątpliwości dotyczą na przykład stosowania dopłat do nieczystości dowożonych do oczyszczalni. Analizujemy orzecznictwo temu poświęcone.

Projektu budżetu z 15 listopada nie można zastąpić „wersją ostateczną”. Projekt przekazany radzie i RIO do 15 listopada pozostaje punktem odniesienia aż do uchwalenia budżetu – wynika z serii siedmiu rozstrzygnięć RIO w Kielcach.

Straż miejska z większymi uprawnieniami. Strażnicy gminni i miejscy będą mogli nagrywać dźwięk podczas interwencji, reagować na wykroczenia drogowe i zobowiązywać właścicieli nieruchomości do zebrania odpadów.

Reforma bezpłatnej pomocy prawnej. Liczba punktów nieodpłatnej pomocy prawnej ma zależeć od zainteresowania mieszkańców, a starostowie otrzymają nowe zadania związane z kontrolą porad i weryfikacją uprawnień. Projekt Ministerstwa Sprawiedliwości zakłada likwidację odrębnego poradnictwa obywatelskiego i większą swobodę ustalania dyżurów.

Polacy zaakceptowali system kaucyjny, choć na niego narzekają. Aż 84 proc. Polaków deklaruje, że w ostatnich trzech miesiącach zwróciło przynajmniej jedno opakowanie objęte systemem kaucyjnym. Większość dostrzega również jego korzyści dla środowiska – wynika z sondażu CBOS.

1,5 mld zł na kolej metropolitalną na Pomorzu. Rząd przyjął wieloletni program rozwoju kolei metropolitalnej w Trójmieście. Jego najważniejszym elementem będzie budowa 7,5-km linii PKM Południe, która połączy Gdańsk Śródmieście z Kowalami.

Unijny budżet dzieli Brukselę. Europejscy samorządowcy domagają się większych środków na bezpieczeństwo, ale nie chcą, by odbywało się to kosztem ich rozwoju. Na sesji plenarnej Europejskiego Komitetu Regionów przyjęto też opinie przygotowane przez Tadeusza Truskolaskiego i Olgierda Geblewicza.

REGIOSTARS 2026 – Łódzka Kolej Aglomeracyjna wśród finalistów. W Brukseli, podczas Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast, ogłoszono zwycięzców konkursu REGIOSTARS 2026, który nagradza najlepsze projekty finansowane z polityki spójności UE. Do finału trafił projekt „Seamless Regional Mobility Łódź”.

Wyzwania, do których trzeba się przygotować. XXIV Samorządowe Forum Kapitału i Finansów w Katowicach zgromadziło blisko półtora tysiąca gości. Szeroko omawiano kwestie bezpieczeństwa i odporności JST – od przygotowania gmin do sytuacji kryzysowych, przez zapewnienie ciągłości usług, aż po zarządzanie środkami publicznymi w warunkach rosnących kosztów.

Sejmik w latarni. Prezentujemy imponujący projekt nowej siedziby Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego we Wrocławiu. Miejsce obrad znajdzie tu także sejmik.

Basen skrojony na miejską miarę. Ponad tysiąc odwiedzin w pierwszy weekend funkcjonowania odnotowała „Mazurska Fala” w Działdowie.

Europa likwiduje winnice, Polska zakłada nowe. Podczas gdy Francja, Hiszpania i Włochy ograniczają powierzchnię upraw winorośli, polskie winiarstwo przeżywa okres dynamicznego rozwoju.

Zamawiając prenumeratę „Wspólnoty” otrzymują Państwo:

- kompleksowy przegląd najważniejszych zagadnień w jednym miejscu,
- bezpłatny stały dodatek KURIER PRAWNY,
- dostęp do ekskluzywnych rankingów,
- bezpłatny dostęp do wydań archiwalnych,
- bezpłatne porady prawne.

Inspirujemy, omawiamy i analizujemy prawo, finanse, gospodarkę JST.

Zachęcamy do dołączenia do naszej wspólnoty. W sposób profesjonalny i innowacyjny wspieramy rozwój naszych lokalnych ojczyzn.

Prenumeratę można zamówić:

- za pomocą [formularza](#) wysłanego na adres: *MUNICIPIUM SA, ul. Marynarska 19A, 02-674 Warszawa*
- e-mailowo: handlowy@municipium.com.pl
- online w księgarni: www.wspolnota.org.pl/ksiegarnia